

Briselē, 23.10.2019.
COM(2019) 545 final

2019/0238 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

**par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Konvencijas par gaisa pārrobežu
piesārņojumu lielos attālumos Izpildinstitūcijas 39. sesijā**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar kuru nosaka nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos (turpmāk "Konvencija") Izpildinstitūcijā attiecībā uz lēmumu par ierosinātajiem grozījumiem 3.a pantā un VII pielikumā 2012. gadā grozītajā Konvencijas Protokolā par acidifikācijas, eutrofikācijas un piezemes ozona samazināšanu.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Konvencija un tās 2012. gadā grozītais Protokols par acidifikācijas, eutrofikācijas un piezemes ozona samazināšanu

ANO EEK Konvencija par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos (turpmāk "Konvencija"), kas pieņemta 1979. gadā, ir progresīvākais reģionālais vides nolīgums, kas pievēršas tīra gaisa rīcībpolitikai.

Konvencijas satvarā 1999. gada novembrī tika panākta vienošanās par Protokolu par acidifikācijas, eutrofikācijas un piezemes ozona samazināšanu (turpmāk "Gēteborgas protokols"). Tas veido pamatu Direktīvai (EK) 2016/2284¹ par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu, ar kuru atcēla Direktīvu 2001/81/EK² par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju. Gēteborgas protokols 2012. gadā tika grozīts. Grozītā versija stājās spēkā 2019. gada 7. oktobrī.

Eiropas Savienība ir Konvencijas³ un 2012. gadā grozītā Gēteborgas protokola⁴ puse. Visas dalībvalstis ir Konvencijas puses; 21 dalībvalsts⁵ ir Gēteborgas protokola puse, bet Gēteborgas protokola 2012. gada grozījumus līdz šim akceptējušas 15 dalībvalstis⁶.

2.2. Izpildinstitūcija

Izpildinstitūcija ir Konvencijas pārvaldības struktūra, un to veido Konvencijas pušu pārstāvji. Saskaņā ar Konvencijas 10. pantu Izpildinstitūcija pārskata Konvencijas un tās Protokola īstenošanu un attīstību.

Izpildinstitūcija cenšas savus lēmumus pieņemt pēc vienprātības principa⁷.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1.–31. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/81/EK (2001. gada 23. oktobris) par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju dažām atmosfēru piesārņojošām vielām (OV L 309, 27.11.2001., 22.–30. lpp.).

³ Padomes Lēmums 81/462/EEK (1981. gada 11. jūnijs) par Konvencijas par tāldarbīgu pārrobežu gaisa piesārņojumu noslēgšanu (OV L 171, 27.6.1981., 11.–24. lpp.).

⁴ Padomes Lēmums 2003/507/EK (2003. gada 13. jūnijs) par Eiropas Kopienas pievienošanas protokolam par acidifikācijas, eutrofikācijas un piezemes ozona samazināšanu, kas pievienots 1979. gada konvencijai par pārrobežu gaisa piesārņojumu (OV L 179, 17.7.2003., 0001.–0002. lpp.); Padomes Lēmums (ES) 2017/1757 (2017. gada 17. jūlijs) par to, lai Eiropas Savienības vārdā pieņemtu grozījumu 1979. gada Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos 1999. gada Protokolā par paskābināšanas, eutrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu (OV L 248, 27.9.2017., 3.–75. lpp.).

⁵ Apvienotā Karaliste, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija un Zviedrija (ratifikācijas statuss 2019. gada 12. augustā).

⁶ Apvienotā Karaliste, Bulgārija, Čehija, Horvātija, Kipra, Latvija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija, Spānija, Vācija un Zviedrija (ratifikācijas statuss 2019. gada 12. augustā).

Grozījumus Gēteborgas protokolā pieņem visas Izpildinstitūcijas sesijā klātesošās puses pēc vienprātības principa⁸.

2.3. Izpildinstitūcija paredzētais akts

Izpildinstitūcija savā 39. sesijā, kas notiks 2019. gada 9.–13. decembrī, apspriedīs un, iespējams, pieņems grozījumus, ko ASV ierosinājusi izdarīt grozītā Gēteborgas protokola 3.a pantā un VII pielikumā (turpmāk “paredzētais akts”).

Paredzētā akta mērķis ir Austrumeiropas, Kaukāza un Vidusāzijas (EECCA) reģiona valstīm pagarināt iespēju dažu pienākumu izpildei piemērot elastīgu grafiku, kas tām atvieglotu Gēteborgas protokola ratifikāciju.

Paredzētais akts pusēm būs saistošs šādi:

- saskaņā ar Gēteborgas protokola 13.a pantu, kurā noteikts, ka Protokola grozījumi pusēm (Protokolā – dalībvalstīm), kas tos pieņēmušas, stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc tam, kad divas trešdaļas to pušu, kas tādas bijušas grozījumu pieņemšanas laikā, ir iesniegušas depozitārijam grozījumu pieņemšanas aktu⁹;
- pusēm, kas tos pieņēmušas, attiecībā uz Gēteborgas protokola IV–XI pielikuma grozījumiem piemēro citu procedūru: šādi grozījumi stājas spēkā vienu gadu no dienas, kad lēmums paziņots visām pusēm, izņemot tām pusēm, kas depozitārijam paziņojušas, ka tās grozījumu apstiprināt nevar. Ja šādu paziņojumu iesniedz vismaz 16 puses, grozījums nestājas spēkā¹⁰.

Ierosinātie grozījumi praksē dalībvalstu pienākumus neietekmēs, jo konkrētie pienākumi jau ir daļa no ES *acquis* un ir dalībvalstīm piemērojami. Tomēr ierosinātie grozījumi pusēm, kas nav ES dalībvalstis, proti, EECCA reģiona valstīm, dotu iespēju ilgāk izmantot elastīgumu, par ko sarunu ceļā jau ir panākta vienošanās 2012. gada Gēteborgas protokola grozījumu ietvaros.

3. SAVIENĪBAS VĀRDĀ IEŅEMAMĀ NOSTĀJA

Par elastīgo grafiku, ko paredz grozītā Gēteborgas protokola 3.a pants un VII pielikums, vienojās un to pieņēma 2012. gadā, lai nodrošinātu vienkāršotu pievienošanās mehānismu, kas rosinātu vairāk pušu Protokolu ratificēt. Līdz 2019. gada augustam elastības iespēju neviena EECCA valsts vēl nebija paspējusi izmantot. Pēc diskusijām par esošajiem ratifikācijas šķēršļiem, ar ko saskaras EECCA valstis, Konvencijas puses Stratēģiju un pārskatīšanas darba grupas sanāsmē, kas notika 2019. gada 20.–24. maijā, puda savu ieinteresētību šos termiņus izskatīt un pagarināt.

Ja elastīguma iespējas termiņi netiks pagarināti, ir maz ticams, ka EECCA valstis protokolu tuvākajā nākotnē ratificēs. ES ir ieinteresēta, lai kaimiņvalstis ratificētu Gēteborgas protokolu, jo tas palīdzētu samazināt no EECCA valstīm nākošo gaisa pārrobežu piesārņojumu ES dalībvalstīs.

Gēteborgas protokolā noteiktie pienākumi ir atspoguļoti Direktīvas 2016/2284/ES noteikumos.

⁷ 29. noteikums Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos Izpildinstitūcijas sesiju reglamentā, kas pieņemts ar Lēmumu 2010/9 un grozīts ar Lēmumu 2013/1.

⁸ 2012. gadā grozītā Gēteborgas protokola 13.a panta 3. punkts.

⁹ 2012. gadā grozītā Gēteborgas protokola 13.a panta 3. punkts.

¹⁰ 2012. gadā grozītā Gēteborgas protokola 13.a panta 7. punkts.

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. Principi

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka “nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu”.

Jēdziens “lēmumi ar juridiskām sekām” ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kam nav saistoša spēka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas “var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu”¹¹.

4.1.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Izpildinstitūcija ir struktūra, kas izveidota ar nolīgumu, proti, Konvenciju.

Akts, ko Izpildinstitūcija tiek aicināta pieņemt, ir akts ar juridiskām sekām. Paredzētais akts atbilstoši Gēteborgas protokola 13.a pantam būs saistošs saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

Paredzētais akts nepapildina un negroza ne Konvencijā, ne Gēteborgas protokolā noteikto iestāžu sistēmu.

Tāpēc ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens no tiem ir atzīstams par galveno, bet otram ir pakārtota nozīme, tad lēmums, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais jeb dominējošais mērķis vai komponents.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētā akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz vidi.

Tāpēc ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 191. pants.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 191. pantam saistībā ar 218. panta 9. punktu.

5. PAREDZĒTĀ AKTA PUBLICĒŠANA

Tā kā Izpildinstitūcijas akts grozīs Konvencijas Gēteborgas protokolu, to pēc pieņemšanas ir lietderīgi publicēt *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

¹¹ Tiesas spriedums, 2014. gada 7. oktobris, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos Izpildinstitūcijas 39. sesijā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 191. pantu saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) 2019. gada 7. oktobrī stājās spēkā grozītais Protokols par paskābināšanas, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu (turpmāk "Protokols") redakcijā, kas pieņemta 2012. gadā saskaņā ar Konvenciju par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos un ko Savienība apstiprinājusi ar Padomes Lēmumu (ES) 2017/1757⁽¹²⁾.
- (2) Saskaņā ar Protokola 13.a pantu Izpildinstitūcija var pieņemt nolīguma un tā pielikumu grozījumus.
- (3) Izpildinstitūcija savā 39. sesijā, kas notiks 9.–13. decembrī, plāno pieņemt grozījumus Protokolā (3.a pants) un tā pielikumos (VII pielikums), kuru mērķis ir atvieglot Protokola ratifikāciju tām pusēm, kas nav ES dalībvalstis.
- (4) Ņemot vērā, ka grozāmā Protokola priekšmets un saturs attiecas uz ES *acquis*, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/2284⁽¹³⁾, ir lietderīgi noteikt nostāju, kas Savienības vārdā jāieņem Izpildinstitūcijā,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos Izpildinstitūcijas 39. sesijā, ir šāda:

atbalstīt Amerikas Savienoto Valstu iesniegto priekšlikumu grozīt Protokola 3.a pantu un VII pielikumu nolūkā elastīguma termiņus pagarināt no 2019. līdz 2024. gadam un no 2022. līdz 2028. gadam.

¹² Padomes Lēmums (ES) 2017/1757 (2017. gada 17. jūlijs) par to, lai Eiropas Savienības vārdā pieņemtu grozījumu 1979. gada Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos 1999. gada Protokolā par paskābināšanas, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu (OV L 248, 27.9.2017., 3.–75. lpp.).

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1.–31. lpp.).

2. pants

Ņemot vērā norises Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos Izpildinstitūcijas 39. sesijā, Savienības pārstāvji, apspriedušies ar dalībvalstīm, koordinācijas sanāksmēs uz vietas var vienoties par 1. pantā minētās nostājas precizēšanu bez Padomes papildu lēmuma.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*